

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

Izveštaj o ispunjenju obaveza opština iz Evropske
agende za period januar - decembar 2025 godine.

Priština, 2026

SADRŽAJ

Skraćenice	3
Uvod	4
Izvršni rezime.....	4
1. POLITIČKI KRITERIJUMI.....	6
1.1 Javna administracija	6
1.2 Civilno društvo	8
1.3 Borba protiv korupcije i terorizma	8
1.4 Zaštita i kulturno nasleđe.....	10
2. EKONOMISKI KRITERIJUMI	11
2.1 Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije	11
2.2 Porezi.....	12
2.3 Preduzeća i industrijske/privredne politike	12
3. EVROPSKI STANDARDI.....	13
3.1 Poljoprivreda i ruralni razvoj.....	13
3.2 Energija	14
3.3 Sudstvo i osnovna prava	15
3.4 Zaštita zajednica.....	19
3.5 Prava, sloboda i bezbednost	19
3.6 Upravljanje granice i migracija	20
3.7 OBRAZOVANJE I KULTURA	21
3.8 Životna sredina.....	22
3.9 Zaštita potrošača i javnog zdravlja.....	22
P R E P O R U K E	24

Skraćenice

EU	Evropska unija
ATB	Akcioni timovi za bezbednost
EK	Evropska komisija
OSBZ	Opštinski savet za bezbednost u zajednici
LSJB	Lokalni saveti za javnu bezbednost
MALS	Ministarstvo administracije lokalne samouprave
SSP	Sporazum stabilizacije i pridruživanje
NVO	Nevladine organizacije
NPEI	Nacionalni program za Evropsku integraciju

Uvod

Ovaj izveštaj predstavlja sprovođenje obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende tokom perioda januar – decembar 2025. S obzirom da je Nacionalni program sprovođenja SSP-a pravno obavezujući dokument za sve kosovske institucije, Ministarstvo administracije lokalne samouprave je posvećena ispunjenju obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende.

U cilju koordinacije aktivnosti, MALS je razvilo nekoliko načina za rešavanje pitanja na lokalnom nivou kako bi se unapredila Evropska agenda, ističući: koordinaciju procesa planiranja, izradu opšteg plana za obaveze opština u procesu evropskih integracija, izradu pojedinačnih planova opština kao i izradu izveštaja o ispunjavanju obaveza opština iz Evropske agende za dva perioda u periodu januar-decembar.

Izveštaj ima važnu i značajnu ulogu u razvoju aktivnosti na lokalnom nivou u oblasti evropskih integracija, uzimajući u obzir odgovornost koju opštine imaju prema građanima i javnim institucijama. Svrha ovog izveštaja je da predstavi i pruži opštinske podatke građanima, lokalnim i međunarodnim institucijama, nevladinim organizacijama i svim drugim interesnim grupama, na osnovu kriterijuma utvrđenih od strane Evropske unije.

Izvršni rezime

Tokom perioda januar - decembar 2025. godine, 32 opštine Republike Kosovo su izvestile, dok 6 opština (Đakovica, Gračanica, Klokot Leposavić, Mališevo, Zubin Potok) nisu izvestile tokom ovog perioda. Izveštaj se zasniva na 43 aktivnosti-delatnosti/mera i 122 pitanja/pokazatelja koji su u odgovornosti i nadležnosti opština, za koje je Ministarstvo administracije lokalne samouprave zatražilo konkretne radnje od opština. MALS, je opštinama uputila sva pitanja koja proizilaze iz Nacionalnog plana za evropske integracije (NPEI), iz zaključaka sektorskih pododbora kao i iz izazova izveštaja Evropskog saveta o Kosovu. Što se tiče celokupne strukture, izveštaj se fokusira na glavne oblasti na aktivnosti koje se odnose na političke kriterijume, ekonomske kriterijume, evropske standarde, a izveštaj odražava stvarno stanje dostignuća opština, ali i izazove za naredne godine.

U okviru političkih **kriterijuma predstavljaju se dostignuća lokalnog nivoa u sledećim oblastima:**

- u javnoj administraciji,
- kod državnog advokata,
- u civilnom društvu,
- u borbi protiv terorizma,
- na zaštiti i kulturnom nasleđu.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar – decembar 2025 godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune otprilike 64.2% planiranih aktivnosti u oblasti političkih kriterijuma.

U okviru **ekonomskih kriterijuma**, predstavljaju se dostignuća lokalnog nivoa u sledećim oblastima:

- postojanja funkcionalne tržišne ekonomije,
- porezima,

- preduzeća, politikama industrije.

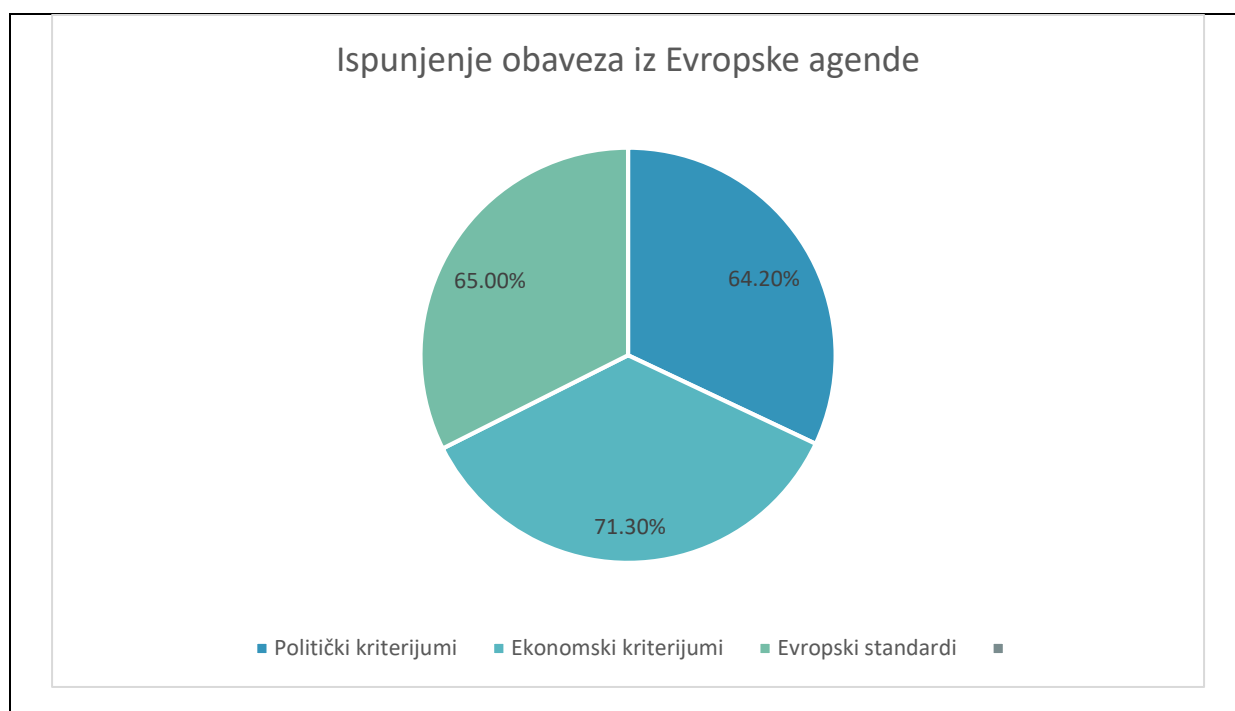
Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar - decembar 2025 godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune oko 71.3% planiranih aktivnosti u oblasti ekonomskih kriterijuma.

U okviru **evropskih standarda**, predstavljaju se dostignuća lokalnog nivoa u sledećim oblastima:

- poljoprivredi i regionalnom razvoju,
- energiji,
- sudstvu i osnovnim pravima
- zaštiti zajednica,
- pravu, slobodi i bezbednosti,
- upravljanju granicom i migraciji,
- obrazovanju i kulturi,
- životnoj sredini,

Na osnovu podataka dostavljenih od opština, tokom perioda januar - decembar 2025 godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune oko 65% planiranih aktivnosti u oblasti evropskih standarda.

Ukupno, opštine su uspele da ispune oko 67% obaveza koje proizilaze iz Evropske agende, a koje spadaju u nadležnost sprovođenja lokalne samouprave.

Grafikon 1: Ispunjenje obaveza opština iz Evropske agende

1. POLITIČKI KRITERIJUMI

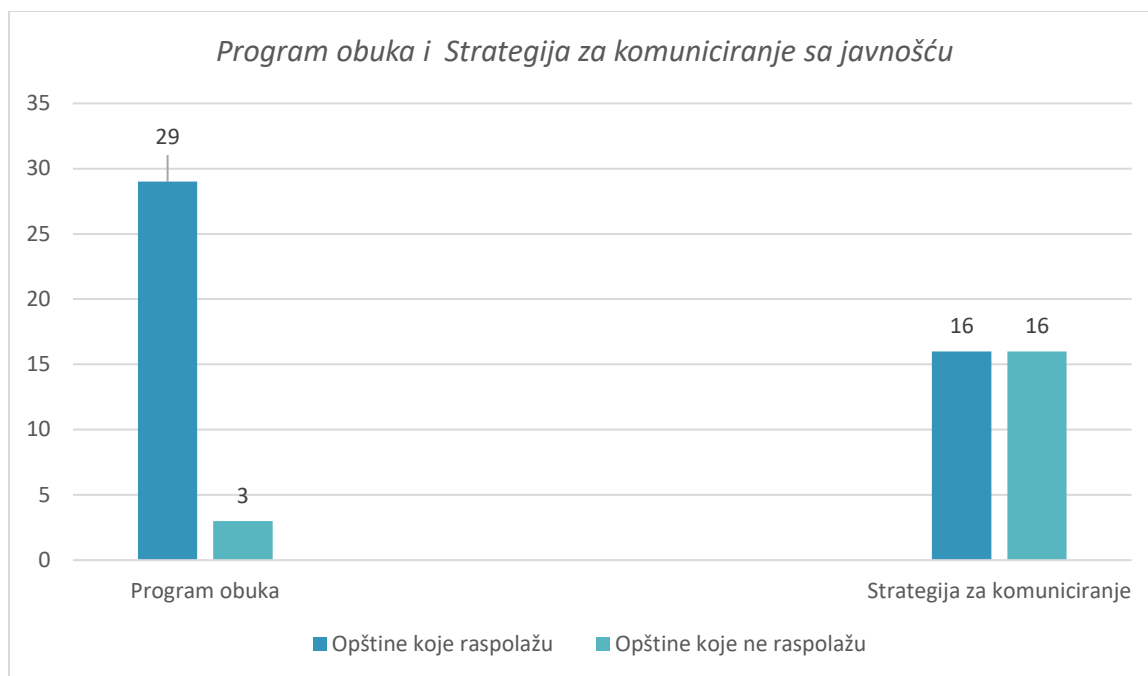
1.1 Javna administracija

U okviru mera za povećanje kapaciteta ljudskih resursa, u 29 opština (Dečan, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Parteš, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica) izradile su program obuka za 2025. godinu dok 3 opštine je (Peć, Ranilug, Zvečan) nisu izradile ovaj program za izveštajni period.

U cilju daljeg poboljšanja okvira politike u oblasti administracije, u pregledu opštinskih podataka možemo videti da su 32 opštine izvestile od kojih su 16 opština koje su izradile Strategiju za komuniciranje sa javnošću i izveštajnom periodu (Dečan, Junik, Gnjilane, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Obilić, Podujevo, Prizren, Orahovac, Štimlje, Srbica, Suva Reka.

U 16 opština nije izrađena Strategija za komuniciranje i odnosa sa javnošću za izveštajni period: (Dragaš, Kosovo Polje, Glogovac, Đakovica, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Peć, Priština, Ranilug, Štrpce, Vitina, Vučitrn, Zvečan, Kamenica

Jedna od glavnih oblasti koje su bile deo političkih kriterijuma je funkcionisanje lokalne javne administracije. U okviru ove oblasti, opštine Republike Kosovo su preduzele aktivnosti koje se odnose na obezbeđivanje potrebnih kapaciteta za lokalnu administraciju, povećanje kvaliteta javnih usluga za građane, povećanje efikasnosti i transparentnosti, kao i izgradnju efikasnijih mehanizama odgovornosti u odnosu sa građanima.

Grafikon 2: Program obuka i Strategija za komuniciranje sa javnošću

Takođe, godišnji plan komunikacije do sada je sačinjeno u 21 opštine u toku izveštajnog perioda (Dečan; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Južna Mitrovica; Obilić; Podujevo; Prizren; Orahovac; Štimlje; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Kamenica..

U 11 opština nije izrađen godišnji plan komuniciranja za izveštajni period: Dragaš; Kosovo Polje; Mamuša; Novo Brdo; Parteš; Peć; Priština; Ranilug; Štrpce; Srbica; Zvečan.

Što se tiče sprovođenja Administrativnog uputstva (MALS) br. 04/2023 o minimalnim standardima javnih konsultacija, sprovodi se u 32 opštine: Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogoc; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Peć; Podujevo; Priština; Prizren; Orahovac; Ranilug; Štimlje; Štrpce; Srbica; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Zvečan i Kamenica. Međutim, ako pogledamo podatke predstavljene u nastavku, možemo videti da se odredbe Administrativnog uputstva još uvek ne sprovode na odgovarajućem nivou, budući da su rezultati javnih konsultacija sa izveštajem o svim predlozima koje su ponudili građani, uz potrebna pojašnjenja u vezi sa razlozima za odbijanje zahteva građana ili drugih interesnih grupa, objavljeni u značajnom broju opština.

Administrativno uputstvo (MALS) br. 04/2023 o minimalnim standardima za konsultacije utvrđuje da je u svakoj opštini, odgovorno lice za koordinaciju procesa javnih konsultacija jedinica/službenik za javne komunikacije, u skladu sa ovim, do sada je u 27 opština imenovano odgovorno lice za koordinaciju procesa javnih konsultacija: Dečane; Dragaš; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Podujevo; Priština; Prizren; Orahovac; Štimlje; Štrpce; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Kamenica.

U 5 opština odgovorni službenik za ovaj proces nije imenovan: (Kosovo Polje; Peć; Ranilug; Srbica i Zvečan).

1.2 Civilno društvo

Iz podataka datih tokom izveštavanja, vidimo da su opštine dosledno podržavale civilno društvo nudeći podršku i saradnju. Prema dobijenim podacima, značajan broj opština je dao finansijsku podršku za projekte NVO. 30 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Peć; Podujevo; Priština, Prizren, Orahovac; Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica raspodeljeni budžet za podršku projektima OCD-a u skladu sa Uredbom 04/2017 za javno finansiranje je 11,747,704,06 evra; dok u 2 opštine (Mamuša i Zvečan) nisi odvojile budžet. Ovom finansijskom podrškom podržano je 866 nevladinih organizacija sa projektima.

Da bi podstakle i stimulisale aplikaciju nevladinih organizacija u opštinskim projektima, opštine su takođe preduzele akcije kao što su: informisanje na lokalnom radiju, društvenim mrežama i pozivi na opštinskim veb stranicama, organizovanje informativnih sastanaka o postupcima prijave, pružanje pomoći u popunjavanju dokumentacije za prijavu za grupe nevladinih organizacija koje su marginalizovane itd. Opštine su takođe podržale projekte nevladinih organizacija za zaštitu manjinskih zajednica. U 18 opština (Dragaš; Kosovo Polje; Gnjilane; Đakovica; Istok; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Peć; Priština; Prizren; Štimlje; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Kamenica), podržano je 142 projekta nevladinih organizacija za zaštitu manjinskih zajednica u iznosu od 2.000.145,26 evra. Opštine sa brojnim projektima, ali bez mnogo izveštenih: su Mališevo, Mamuša i Srbica.

U 27 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Podujevo; Priština; Prizren; Orahovac; Štimlje; Štrpce; Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica) je objavljen poziv za korisnike na web stranici. U 3 opštine (Đakovica; Ranilug; Zvečan.) nije objavljeno. U 2 opštine (Mamuša; Peć.) delimično je objavljeno.

1.3 Borba protiv korupcije i terorizma

Jedan od najkonkretnijih ciljeva koji proizilazi iz Strategije za sprečavanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vodi ka terorizmu jeste jačanje institucionalnih kapaciteta u međunarodnom faktoru prepoznavanja i procesa radikalizacije.

U tom kontekstu, 19 opština (Dečane; Dragaš; Junik; Glogovac/Drenas; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Lipljan; Mališevo; Obilić; Podujevo; Prizren; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Kamenica; Južna Mitrovica), sarađivalo je na centralnom nivou obrazovanja i vaspitanja za donacije nastavnika ozvanštajnika. menadžment škole, sa kalim identiteta mladih koji su u riziku od ekstremizma.

S druge strane, u 14 opština (Kosovo Polje; Gnjilane; Klina; Mamuša; Novo Brdo; Parteš; Peć; Priština; Orahovac; Ranilug; Štimlje; Štrpce; Srbica/Skenderaj; Zvečan) takve obke nisu organizovane.

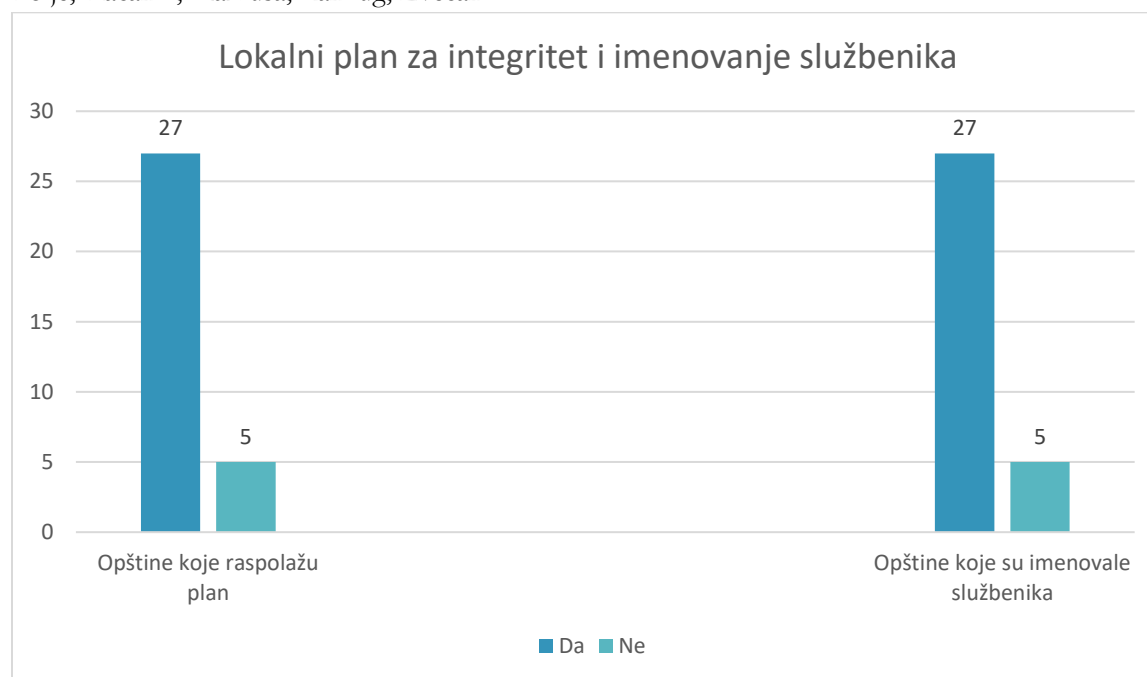
Radi podržavanja, sprečavanja terorizma i nasilnog ekstremizma, 20 opština je preduzelo konkretne akcije za podizanje svesti građana protiv radikalizma koji može dovesti do nasilnog ekstremizma, kao što su: predavanja i obuke u školama; kampanje za podizanje svesti u zajednicama; distribucija brošura i letaka; sastanci i debate

sa mladima, roditeljima i obrazovnim strukturama; obuka za opštinske zvaničnike; saradnja sa Kosovskom policijom, KFOR-om i civilnim/međunarodnim organizacijama; rasprave i preporuke preko OSBZ-a; stvaranje bezbednih prostora u školama za privatna pitanja o osetljivim temama; i terenske aktivnosti za identifikaciju i upućivanje slučajeva rizika. Dok 12 opština (Kosovo Polje, Elez Han, Klina, Mamuša, Novo Brdo, Parteš, Peć, Priština, Orahovac, Ranilug, Štrpce, Srbica) nije prijavilo takve akcije za izveštajni period. U 31 opštini nije bilo slučajeva prijavljenih Opštinskim savetima za bezbednost zajednice u vezi sa nasilnim ekstremizmom i terorizmom, dok je u 1 opštini (Gnjilane) prijavljeno 5 slučajeva.

Radi sprečavanja i upravljanja sukobom interesa, tokom perioda januar-decembar 2025. godine, nijedan slučaj sukoba interesa kod opštinskih zvaničnika nije prijavljen u 28 opština. Slučajevi su prijavljeni u 4 opštine: Glogovac 1 slučaj; Đakovica 1 slučaj; Klina 3 slučaja; Kamenica 5 slučajeva, ukupno 10 prijavljenih slučajeva sukoba interesa od strane opštinskih službenika.

Što se tiče članova skupštine koji su prijavili sukob interesa pre donošenja odluka u skupštini opštine, prijavljeno je 30 slučajeva u 4 opštine (Novobrdo, Obilić, Podujevo, Štimlje); u 28 opština nije prijavljen nijedan takav slučaj.

Lokalni plan integriteta je izrađen u 27 opština, dok u 5 opština (Kosovo Polje, Kačanik, Mamuša, Severna Mitrovica, Zvečan) lokalni plan integriteta nije izrađen. Prema izveštajima, većina opština je imenovala službenika koji izveštava o lokalnom planu integriteta, od 32 opštine koje su podnele izveštaje, 27 opština ima koordinatora koji prati i izveštava o lokalnom planu integriteta. 5 opština nema takvog koordinatora: Kosovo Polje, Kačanik, Mamuša, Ranilug, Zvečan.

Grafikon 3: Lokalni plan za integritet i imenovanje službenika za plan integriteta

Što se tiče sprovođenja Zakona o upotrebi jezika, radi stvaranja pristupa uslugama na službenim jezicima, 25 opština je preduzelo konkretne mere kako bi se obezbedio pristup i usluge na službenim jezicima; 7 opština nije prijavilo takve mere (Elez Han, Kačanik, Mališevo, Peć, Priština, Srbica i Zvečan).

Glavne preduzete aktivnosti: regrutovanje dvojezičnih prevodilaca/zvaničnika; prevod i objavljivanje skupštinskih dokumenata i opštinskih akata na službenim jezicima; prevod sadržaja zvanične veb stranice i saopštenja; obezbeđivanje prevoda tokom javnih sastanaka i skupština; distribucija brošura i saopštenja na različitim jezicima; obuka zaposlenih o pravilnoj upotrebi jezika; postavljanje javnih natpisa i informacija na službenim jezicima; ugovori o prevodilačkim uslugama i osnivanje prevodilačkih jedinica/kancelarija; konsultacije sa predstavnicima zajednice o jezičkim potrebama.

1.4 Zaštita i kulturno nasleđe

U oblasti kulturnog nasleđa, izazov za opštine i dalje ostaje izrada opštinskih planova za zaštitu kulturnog nasleđa, pošto prema podacima iz 32 opštine koje su izveštavale, samo 7 opština (Dečane; Dragaš; Junik; Istok; Kačanik; Prizren; Orahovac) je izradilo ovaj plan.

Izazovi sa kojima se suočava 25 opština (Kosovo Polje; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Peć; Podujevo; Priština; Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Zvečan i Kamenica.) Nedostatak stručnog kadra, nedostatak stručnjaka, nedostatak budžetskih sredstava, izazovi u vezi sa registrovanjem i dokumentisanjem postojećeg kulturnog nasledstva i drugo.

Broj prekršaja i nelegalnih gradnji: U 12 opština (Dečane, Kosovo Polje, Đakovica, Istok, Kačanik, Klina, Mališevo, Podujevo, Prizren, Štrpce, Vitina, Kamenica) evidentirano je 11 prekršaja u zaštićenim zonama, dok u 20 opština (Dragaš, Gnjilane, Glogovac/Drenas, Elez Han, Lipljan, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Parteš, Peć, Priština, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Srbica, Suva Reka, Vučitrn, Zvečan, Junik) nije prijavljen nijedan slučaj.

U 9 opština (Glogovac; Elez Han; Kačanik; Klina; Parteš; Orahovac; Ranilug; Suva Reka; Zvečan) nije obezbeđena oprema za bezbednosni nadzor/instaliranje kamera objekata kulturnog nasleđa, verskih kulturnih objekata, zaštićenih područja, muzeja, itd. U 12 opština (Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Đakovica, Istok, Mamuša, Obilić, Peć, Podujevo; Prizren i Štimlje) obezbeđena je oprema i u 11 opština (Dečane; Dragaš; Mališevo; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Priština; Štrpce, Srbica, Vitina; Vitina; Vučitrn; Kamenica.) je delimično obezbeđena oprema.

Što se tiče potpisivanja Memoranduma o saradnji o dužnostima i odgovornostima za održavanje pravoslavnih crkava (samo opštine koje imaju crkvene objekte), 25 opština imaju crkvene objekte; od njih, 7 opština (Istok, Klina, Novo Brdo, Obilić, Peć, Prizren, Kamenica) su potpisale memorandume; 17 opština (Dečane, Kosovo Polje, Kačanik, Lipljan, Južna Mitrovica, Parteš, Podujevo, Priština, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Zvečan) nije potpisalo memorandume; 8 opština nema pravoslavne crkvene zgrade (Dragaš, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Mališevo, Mamuša, Junik).

Za funkcionisanje Seoskog saveta za Malu Hoću, Skupština opštine Orahovac je dana, 28.02.2022. godine, donela odluku o pokretanju postupka za osnivanje ovog saveta.

Za sprovođenje Zakona o istorijskom centru Prizrena, za period januar-decembar 2025. godine, opština Prizren je preduzela sledeće aktivnosti: Poštovanje Plana kzaštite/konservisanja i Zakona o kulturnom nasleđu.

Svaki slučaj podnet Upravi za urbanizam i prostorno planiranje (UUPP) koja spada u okvir Zakona o istorijskom centru šalje se SKNP (Savetu za kulturno nasleđe - Prizren) radi donošenja odluke i njihove preporuke. Poštovanje Plana zaštite i razvoja istorijskog područja Prizrena - Prva zaštitna zona, kao i poštovanje Zakona o istorijskom centru Prizrena.

U opštini Kosovo Polje, nije osnovan Muzej prirode.

Takođe, sa ciljem podizanja svesti i promocije zaštite kulturnog nasleđa, opštine su preduzele sledeće aktivnosti: Promovisanje dobara kulturnog nasleđa na televizijskim medijima, Objavljivanje fotografija dobara kulturnog nasleđa, sproveden je projekat restauracije nekoliko objekata kulturnog nasleđa, čišćenje grada, distribucija brošura, podizanje svesti građana, restauracije, edukativne aktivnosti, izložbe i kulturni projekti, izrada mapa područja i brošura za promociju turizma, razne posete objektima koji su pod zaštitom itd.

2. EKONOMISKI KRITERIJUMI

2.1 Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

Radi pružanja boljih usluga građanima, predviđeno je osnivanje centara za registrovanje poslovnih subjekata (jedinstvenih šaltera) koji olakšavaju pružanje usluga poslovnim subjektima, uključujući i njihovo registrovanje. Oni su funkcionalni u 29 opština, dok u 3 opštine (Parteš; Priština; Ranilug) nisu uspostavljeni.

Broj tržišnih inspektora u 27 opština je 70, dok 4 opštine (Novo Brdo; Peć; Štrpce; Zvečan.) nemaju tržišnih inspektora i opština Priština je izjavila da to nije u nadležnosti opštine. Takođe, broj inspekcija u 25 opština je 4.405 inspektiranja, dok 7 opština (Mamuša; Novo Brdo; Parteš; Peć; Priština; Štrpce; Zvečan.) nije imalo nijedno inspektiranje.

Što se tiče javnih saslušanja za planiranje budžeta u 27 opština je održano ukupno 274 javna saslušanja, dok u 5 opština (Dečan; Mamuša; Peć; Ranilug i Štimlje) nije održano nijedno javno saslušanje.

Tokom perioda januar - decembar 2025. godine, u 29 opštine broj registrovanih poslovnih subjekata 7.124. Dok je broj zatvorenih preduzeća u 27 opština iznosio 839 preduzeća, u 3 opštine (Partesh, Ranilug, Zvečan) nije bilo podataka. Jedna od aktivnosti koja je značajna na evropskom dnevnom redu je i podrška ženama u poslovnom rukovodstvu, a tokom 2025. godine, broj poslovnih subjekata koje vode žene u 28 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Južna Mitrovica; Novo Brdo, Obilić, Parteš, Peć; Podujevo, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Srbica; suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica) je 2402, dok u 3 opštine (Mamuša, Ranilug, Zvečan ne postoji poslovnih subjekata koji se rukovode od strane žena, dok za Prištinu nema podataka.

Budžet je dodeljen za 19 opština (Dragaš; Kosovo Polje; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Kačanik; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Peć; Podujevo; Prizren; Orahovac; Štimlje; Srbica; Vitina; Kamenica.) za subvenciju poslovnih subjekata je iznos od 2.512.422,60 evra, dok 13 opština (Dečane; Junik; Istok; Klina; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Priština; Ranilug; Štrpce; Suva Reka; Vučitrn; Zvečan.) nije izdvojilo budžet za subvencionisanje poslovnih subjekata tokom izveštajnog perioda.

2.2 Porezi

U cilju suzbijanja neformalne ekonomije, preduzete su mere u 24 opštine, kao što su: *kontinuirane kontrole preduzeća u vezi sa izdavanjem fiskalnih vaučera, zatvaranje ilegalnih subjekata do popunjavanja odgovarajuće dokumentacije za obavljanje delatnosti, zahtevanje registracije preduzeća kod ARBK, proizvodi koji nisu imali deklaraciju na službenom jeziku su uklonjeni iz prodaje, dok su proizvodi koji nisu imali poreklo zaplenjeni i uništeni u prisustvu lica koja su njima ilegalno trgovala, upozorenja, inspekcije o posedovanju potvrda o registraciji preduzeća, kontinuirane inspekcije i kontrole poslovnih prostorija, zatvaranje ilegalnih subjekata, pružanje potrebnih saveta za legalno poslovanje itd., dok u 8 opština (Elez Han; Mamuša; Novo Brdo; Priština; Srbica; Zvečan; Ranilug; Štrpce) nisu preduzete nikakve mere.*

Tokom perioda 2025. godine, od 32 opštine koje su podnele izveštaje, 26 je dobilo 305 preporuka od generalnog revizora. Opštine koje imaju preporuke su (Dečane 7; Dragaš 6; Kosovo Polje 15; Junik 3; Gnjilane 14; Glogovac 11; Đakovica 10; Kačanik 14; Klina 8; Lipljan 15; Mališevo 24; Mamuša 13; Južna Mitrovica 3; Obilić 9; Parteš 5; Podujevo 13; Priština 27; Prizren 12; Orahovac 6; Štimlje 8; Štrpce 11; Srbica 11; Vitina 13; Vučitrn 27; Kamenica 5) dok 2 opštine su bez preporuke (Istok, Suva Reka) i četiri 4 opštine nisu obezbedile podatke (Elez Han, Peć, Ranilug, Zvečan). Od njih, 174 preporuke su rešene, 88 preporuka je ostalo nerešeno, a 146 preporuka je u fazi.

Jedinica za unutrašnju reviziju funkcioniše u 27 opština i ima 48 službenika, dok u 4 opštine (Elez Han; Mamuša; Parteš; Zvečan.) ta jedinica ne funkcioniše, opština koja nije dala odgovor je (Peć).

U 25 opština (rezime: formiranje Odbora za unutrašnju reviziju je obavljeno u 25 opština: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Podujevo, Obilić, Prihožren, Ratina, Obilić, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica), dok u 6 opština (Elez Han, Istok, Mamuša, Novo Brdo, Parteš, Zvečan) nije formiran Odbor. Opština Peć nije dala odgovor.

Što se tiče planiranja opštinske imovine za lokalni ekonomski razvoj, postoji 26 opština koje su objavile registar opštinske imovine, dok u 6 opština (Mamuša; Novobrdo; Ranilug; Vitina; Zvečan, Peć) on nije objavljen, dok opština Peć nije dala odgovor.

2.3 Preduzeća i industrijske/privredne politike

U 19 opština funkcionalizovane su privredne zone. U 13 opština (Gnjilane; Đakovica; Elez Han; Klina; Mamuša; Novo Brdo; Obilić; Priština; Prizren; Vučitrn; Zvečan; Kamenica; Peć) privredne zone još uvek nisu funkcionalizovane.

3. EVROPSKI STANDARDI

3.1 Poljoprivreda i ruralni razvoj

U poljoprivrednom sektoru, značajan izazov ostaje izrada dokumenata za dalje uređenje poljoprivrednog zemljišta, budući da od 32 opštine koje su prijavile samo 12 opština (Dragaš; Junik; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Mališevo; Parteš; Podujevo; Prizren; Orahovac; Štimlje) su izradile nacrt Poljoprivrednog plana i ruralni razvoj, dok u 20 opštine (Dečane; Kosovo Polje; Gnjilane; Kačanik; Klina; Lipljan; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Peć; Priština; Ranilug; Štrpce; Srbica; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Kamenica, još uvek nije izrađen Programski plan za razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj). Tokom izveštajnog perioda podneto je ukupno 489 zahteva za promenu namene poljoprivrednog zemljišta u 26 opština Kosova: Dečani, Dragaš, Fushë Kosovë, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Skenderaj, Vitina i Kamenica.

U 6 opština — Han i Elezit, Mamuša, Obilić, Suva Reka, Vučitrn i Zvečan — nije prijavljen nijedan zahtev za promenu namene poljoprivrednog zemljišta.

Odluke o promeni namene poljoprivrednog zemljišta usvojene su u 23 opštine (Dečane (9); Kosovo Polje (34); Junik (1); Gnjilane (55); Glogovac (27); Đakovica (44); Istok (3) Kačanik (40); Lipljan (53); Mališevo (3); Parteš (7); Peć (9), Priština (38), Prizren (2), Orahovac (5), Ranilug (2), Štimlje (13); Štrpce (1), Srbica (2), Vitina (8), Kamenica (1), dok u devet (9) opština (Dragaš; Elez Han; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo brdo; Obilić; Suva Reka; Vučitrn, Klina ; Zvečan.) nije bilo usvojenih odluka.. Ukupan broj usvojenih odluka je 374.

U 19 opština (Kosovo Polje; Junik; Đakovica; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mamuša; Novo Brdo; Peć; Podujevo; Priština; Prizren; Orahovac; Ranilug; Štrpce; Srbica; Suva Reka, Kamenica) bilo je slučaja gubitka poljoprivrednog zemljišta; dok u 14 opština (Dečane; Dragaš; Gnjilane; Elez Han; Mališevo; Južna Mitrovica; Obilić; Parteš; Vitina; Zvečan.) nije bilo slučajeva gubitka poljoprivrednog zemljišta, a 3 opštine (Glogovac; Štimlje; Vučitrn) nisu dale informacije.

U opštinama gde je bilo slučajeva gubitka poljoprivrednog zemljišta, većina opština je preduzela kombinovane mere za zaštitu poljoprivrednog zemljišta: inspeksijske nadzore i sprovođenje zakona, uređenje rečnih korita i kanala za navodnjavanje, informativne kampanje, zabrane neovlašćene gradnje i prostorno planiranje. Neke opštine su prijavile konkretne infrastrukturne akcije (kanali, betoniranje, uređivanje korita), dok se druge fokusiraju na administrativnu kontrolu i savetovanje.

U vezi sa daljom konsolidacijom opštinskih informacionih i savetodavnih centara za poljoprivredu i ruralni razvoj, ovi centri su funkcionalizovani u 27 opština (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Mamuša). Peć, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica). U 5 opština (Elez Han, Parteš, Podujevo, Srbica, Zvečan) nisu funkcionalizovane.

Za zaštitu poljoprivrednog zemljišta i promovisanje značaja poljoprivrede, u 27 opština (Dečane, Dragaš, Uroševac, Kosovo Polje, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Obilić, Peareš, Peć, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina) podrška je pružena za 9.454 farmera u sektorima pčelarstva, stočarstva, povrtarstva, voćarstva, krmnog bilja i hortikulture; za opštinu Kamenica je prijavljeno da postoji podrška, ali u primljenim podacima nije naveden broj poljoprivrednika. U međuvremenu, 5 opština (Junik, Istok, Novo Brdo, Vučitrn, Zvečan) nisu podržavale poljoprivrednike tokom izveštajnog perioda.

Plan upravljanja ruralnim zemljištem raspolažu 10 opština (Dragaš, Elez Han, Istok, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Ranilug, Štimlje, Vitina). U 22 opštine (Dečane, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Prizren, Orahovac, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vučitrn, Zvečan i Kamenica) ovaj plan nije urađen.

3.2 Energija

U cilju sprovođenja obaveza koje proizilaze iz SSP-a, opštine imaju napredne politike energetske efikasnosti. Plan energetske efikasnosti je usvojilo 18 opština: Dečane, Dragaš, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Mališevo, Mamuša, Obilić, Parteš, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Suva Reka; dok u 14 opština Kosovo Polje, Kačanik, Klina, Lipljan, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Peć, Podujevo, Priština, Ranilug, Srbica, Vučitrn, Zvečan, Kamenica) ovaj plan još nije izrađen.

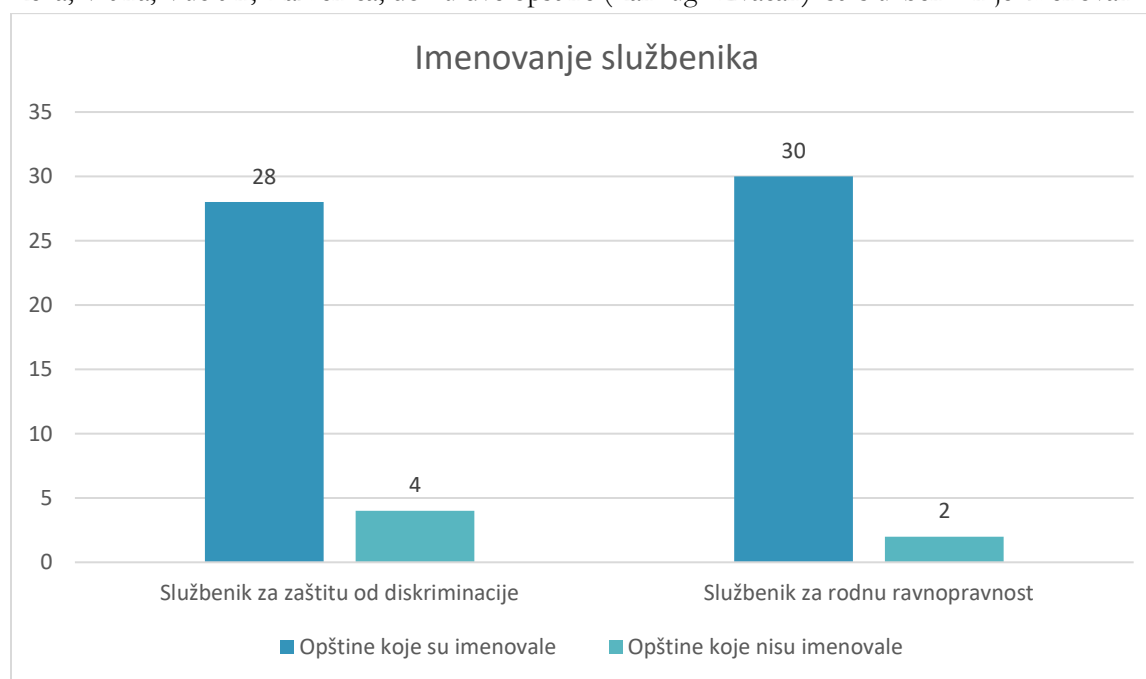
Radi sprovođenja Plana energetske efikasnosti, opštine su pokrenule niz konkretnih projekata za poboljšanje energetske učinkovitosti javnih zgrada i infrastrukture. Na osnovu dostavljenih podataka, 18 opština je prijavilo najmanje tri konkretna projekta ili mere sprovedene na terenu: Dečane, Dragaš, Junik, Gnjilane, Glogovac (Drenaš), Đakovica, Đenar Han, Istok, Kačanik, Mališevo, Obilić, Podujevo, Priština, Orahovac, Štimlje, Vitina, Kamenica, Južna Mitrovica. Primeri sprovedenih projekata uključuju: renoviranje sa termoizolacijom i zamenom krova u školama i društvenim centrima (Dečane, Mališevo, Lipljan), ugradnju solarnih panela u opštinskim i zdravstvenim ustanovama (Junik, Glogovac, Elez Han, Suva Reka), zamenу rasvetnih tela LED diodama i efikasnu javnu rasvetu (Glogovac, Priština, Orahovac), kao i druge mere kao što su izolacija, zamena prozora, kogeneracija i sistemi centralnog grejanja (Obilić, Prizren, i Kačanik).

U međuvremenu, 14 opština nije prijavilo konkretne projekte ili je dalo ograničene informacije o implementaciji na terenu: Uroševac, Kosovo Polje, Klina, Lipljan, Mamuša, Novo Brdo, Parteš, Peć, Prizren (prijavile su neke mere, ali ne uvek tri kompletna projekta), Ranilug, Srbica, Suva Reka, (ograničene mere), Vučitrn i Zvečan.

3.3 Sudstvo i osnovna prava

U cilju jačanja zaštite ljudskih prava na opštinskom nivou, relevantni službenici za ljudska prava su imenovani u 28 opština: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Obilić, Parteš, Podujevo, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica. U 4 opštine, relevantni službenici nisu imenovani: Novo Brdo, Peć, Priština, Zvečan.

Što se tiče službenika za rodnu ravnopravnost, on je imenovan u 30 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamushe; Južna Mitrovica; Novo brdo, Obilić, Parteš, Peć, Podujevo, Priština; Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Srbica Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica, dok u dve opštine (Ranilug i Zvačan) isti službenik nije imenovan.

Grafikon 5: Imenovanje službenika za sprovođenje Zakona o zaštiti od diskriminacije i rodne ravnopravnosti

U cilju podrške aktivnostima u oblasti ljudskih prava, 11 opština je u izvještajnom periodu izdvojilo sredstva ukupne vrednosti od 109.500,00 evra. Podeljeni iznos za opštine su: Kosovo Polje 10.000 evra; Istok 6,000 evra; Kačanik 2,000 evra; Klina 4,500 evra, Mališevo 6,000 evra; Južna Mitrovica 20.000 evra; Obilić 12,500 evra; Priština 20.000 evra; Ranilug 5.000 evra; Srbica 20.000 evra; Vučitrn 3,500 evra.

U 22 opštini nisu prijavljena budžetska izdvajanja za aktivnosti u oblasti ljudskih prava: Dečane, Dragaš, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Kačanik, Lipljan, Mamuša, Novo Brdo, Parteš, Peć, Podujevo, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Zvačan, Kamenica.

Jedan od izazova koje je izveštaj Evropskog saveta identifikovao na lokalnom nivou jeste da briga o starijim osobama ostaje ozbiljan problem. Podaci pokazuju da je 20 opština (Dečane; Kosovo Polje; Junik; Glogovac, (regionalni); Đakovica; Elez Han; Istok; Klina; Lipljan; Novo Brdo; Peć; Podujevo; Priština, Štimlje, Srbica, Suva

Reka (usluga vezana za Prištinu Vučitrn, Kamenica, Južna Mitrovica nude smeštaj za starije osobe u svojim opštinama ili regionima; dok 12 opština (Dragaš, Gnjilane, Kačanik, Mališevo, Mamuša, Obilić, Parteš, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štrpce, Zvečan ne nude smeštaj za starije osobe.

Još jedan nalaz iz izveštaja EK o Kosovu je izrada Strategije i Akcionog plana protiv nasilja u porodici. Akcioni plan protiv nasilja u porodici u 24 opštine (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac (Glogovac), Đakovica, Elez Hani, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Obilić, Peć, Podujevo, Prizren, Orahovac, Štimlje, Srbica; Suva Reka, Vitina, Kamenica je izrađen, dok u 8 opština (Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Ranilug, Štrpce, Vučitrn, Zvečan) još uvek nije izrađen.

Slučajevi nasilja u porodici su i dalje zabrinjavajuće, sa izveštajima koji ukazuju na to da je 1.387 slučajeva obrađeno u 24 opštine (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Novo brdo, Obilić, Podujevo Mitrovica, Obila, Novo Mitrovica Prizren, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica). U 4 opštine (Mamuša, Parteš, Orahovac, Ranilug) nije obrađen nijedan slučaj nasilja u porodici.

Opštine bez potpunih podataka za ovo pitanje su 4: Klina (nedostaju podaci o slučajevima i lečenju), Peć (nedostaju podaci), Zvečan (nedostaju podaci) i Gnjilane (izveštava 201 slučaj, ali ne pruža informacije o tome da li su lečeni).

Ukupno, opštine koje su prijavile brojke zabeležile su 1.588 slučajeva rodno zasnovanog nasilja; od njih je 1.387 dokumentovano kao lečeno, dok 201 slučaj (Gnjilane) ili slučajevi u opštinama sa nedostajućim podacima ostaju bez potpune verifikacije statusa lečenja.

Generalno, opštine su izvestile da su preduzele mere i pružile podršku kao odgovor na prijavljene slučajeve. Dok su u cilju podizanja svesti javnosti o nasilju u porodici preduzete mere u 27 opština kao što su podizanje svesti građana o posledicama nasilja u porodici, socijalno savetovanje, kampanje, podizanja svesti, obuka, deljenje brošura za podizanje svesti protiv nasilja, itd. Dečane, Dragaš, Uroševac, Kosovo Polje, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Istok, Junik, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina i Kamenica. Dok u 5 opština nisu preduzete nikakve dokumentovane mere: Elez Han, Mamuša, Parteš, Vučitrn i Zvečan.

Što se tiče osnivanja opštinskog veća ili mehanizma za zaštitu žrtava rodno zasnovanog nasilja u porodici, u 28 opština (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, mališevo, Novo Brdo, Obilić, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn) osnovan je opštinski savet za zaštitu žrtava i tokom izveštajnog perioda održana su 82 sastanka. Dok u 5 opština (Uroševac, Južna Mitrovica, Parteš, Zvečan i Kamenica) ovaj savet nije osnovan.

Opštine su ulagale kontinuirane napore da podrže sprovođenje rodni politika, gde u 30 opština (Dečan, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica) broj žena na rukovodećim pozicijama je 755.

U opštinama (Zvečan, Mamuša) nije prijavljeno da ima žena na rukovodećim pozicijama. Pored toga, u lokalnoj javnoj administraciji, uključujući i Skupštinu opštine, u 30 opština (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica) ukupan broj zastupljenih žena je 7,937.

Međutim, dve opštine (Ranilug i Zvečan) prijavile su 0 predstavnica u administraciji/skupštini. Što se tiče statističkog (rodnog) odnosa direktora opštinskih uprava, u 27 opština (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Zvečan i Kamenica) ima 85 žena direktora. Dok u 5 opština (Klina, Novo Brdo, Parteš, Ranilug, Srbica) nema žena direktora.

Što se tiče sprovođenja imovinskih prava žena, u 26 opština preduzete su sledeće akcije: kampanje za podizanje svesti, okrugli stolovi, obuke, radionice, informisanje građana o Administrativnom uputstvu o registraciji zajedničke imovine na ime dva supružnika (putem postera, brošura i informativnih sesija), održavanje informativnih sesija sa građanima, a posebno sa ženama, administrativne olakšice za registraciju imovine i oslobađanje od opštinskih poreza za slučajeve registracije na ime dva supružnika, sa ciljem podizanja svesti i poboljšanja imovinskih prava žena: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica. Dok u 6 opština, nije prijavljena nijedna dokumentovana akcija u ovoj oblasti: Elez Han, Mamuša, Parteš, Ranilug, Štrpce, Zvečan.

Na ime dva supružnika u periodu januar-jun 2025. godine, prema izveštajima opština, u 29 opština (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Istok, Kačanik, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, i Kamenica) 6.476 imovine je registrovano na ime dva supružnika. Dok u 3 opštine (Elez Han, Klina, Zvečan) nije bilo imovine registrovane na ime dva supružnika tokom izveštajnog perioda.

Još jedan izazov koji je identifikovao izveštaj Evropske komisije o lokalnom nivou upravljanja jeste sprovođenje Zakona o zaštiti dece, u čijem je sprovođenju značajan broj opština pokazao poteškoće: nedostatak odgovarajućeg osoblja i službenika za zaštitu prava dece; nedostatak finansijskih sredstava i nedovoljan budžet; nedostatak specijalizovanih usluga (skloništa, psiholozi, telefonske linije za pomoć); nedostatak redovne obuke i profesionalnih kapaciteta; nedovoljna međuinstitucionalna saradnja; kašnjenja u identifikovanju i prijavljivanju slučajeva; nedostatak efikasnih mehanizama za javne rasprave; potreba za informativnim kampanjama i povećanom svešću roditelja i zajednica; nedostatak hraniteljskih porodica i centara za zaštitu; i potreba za promotivnim materijalima, stručnošću i sprovođenjem propisa o zaštiti dece.

U 28 opština (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Parteš, Peć, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica) uspostavljeni su mehanizmi za zaštitu prava deteta, kao što su: opštinski timovi za prava deteta, imenovanje službenika za prava deteta, formiranje radnih grupa za unapređenje prava deteta i osnivanje opštinskih dečjih skupština.

Dok u četiri opštine Priština, Ranilug, Srbica i Zvečan) nisu osnovani timovi ili mahanizmi prema izveštajnim podacima.

U 22 opštine imenovani su nadležni službenici za dečiju zaštitu: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Hani, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Parteš, Peć, Podujevo, Orahovac, Ranilug, Orahovac, Štimlje, Srbica, Suva Reka i Vučitrn. U 9 opština još uvek nije imenovan službenik za zaštitu dece: Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Priština, Prizren, Štrpce, Vitina, Zvečan.

U 27 opština (Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Obilić, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Kamenica, Južna Mitrovica) radni prostori u lokalnim institucijama su prijavljeni kao pristupačni osobama sa invaliditetom. Dok je u 6 opština (Uroševac, Đakovica, Mamuša, Novo Brdo, Vučitrn, Zvečan) prijavljeno da prostori nisu pristupačni osobama sa invaliditetom.

Na osnovu podataka izveštenih od strane 26 opština da su objekti obrazovanja pritupačni za osobe sa invaliditetom, dok 5 opština su izveštavale da ti objekti nisu pristupačni.

Dvadesetšest (26) opština su prijavile da imaju pristupačne objekte (26): Dečane; Dragaš; Junik; Gnjilane; Glogoc; Đakovica; Istog; Kacanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Obilić; Parteš; Peć; Podujevo; Priština; Prizren; Orahovac; Ranilug; Štimlje, Štrpce; Srbica; Suva Reka; Kamenica. Pet (5) opština su prijavile nedostatak pristupa: Elez Han; Novo Brdo; Vitina; Vučitrn; Zvečan.

Prema prijavljenim podacima, u 29 opština proglašeno je da osobe sa invaliditetom imaju odgovarajuću pomoć u procesu učenja u skladu sa zakonodavstvom na snazi na Kosovu: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Mamuša Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn, Kamenica. U 3 opštine je prijavljeno da ne pružaju odgovarajuću pomoć: Đakovica, Elez Han i Zvečan.

Prema prijavljenim podacima, u 25 opština (Dečane, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac), Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Srbica, Suva Reka, Vučitrn i Kamenica) starateljstvo je obezbeđeno za decu bez roditeljskog staranja prema osnovnim oblicima pravne i porodične zaštite, na osnovu zakonodavstva na snazi, dok u 7 opština (Dragaš, Mamuša, Parteš, Ranilug, Štrpce, Vitina i Zvečan) prema izveštajima takvo starateljstvo nije obezbeđeno.

U 15 opština (Gnjilane, Glogovac, Istok, Junik, Kačanik, Lipljan, Južna Mitrovica, Obilić, Podujevo, Priština, Prizren, Štimlje, Suva Reka, Vitina, Kamenica) pokrenuta je godišnja kampanja za sprečavanje trgovine ljudima; Nije pokrenuta kampanja u sledećim opštinama: (Dečane, Dragaš, Uroševac, Kosovo Polje, Elez Han, Klina, Mamuša, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Peć, Orahovac, Ranilug, Štrpce, Srbica, Vučitrn i Zvečan).

U međuvremenu, u 17 opština (Dečane, Dragaš, Uroševac, Kosovo Polje, Elez Han, Klina, Mamuša, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Peć, Orahovac, Ranilug, Štrpce, Srbica, Vučitrn, Zvečan) nije pokrenuta godišnja kampanja.

U 17 opština odobren je trogodišnji plan socijalnog stanovanja u skladu sa Zakonom o finansiranju posebnih stambenih programa: Dečane, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Obilić, Podujevo, Prizren, Orahovac, Štimlje, Suva Reka.

U 15 opština trogodišnji plan nije odobren: Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Elez Han, Novo Brdo, Parteš, Peć, Priština, Ranilug, Štrpc, Zvečan, Kamenica.

Konsultativni odbor za osobe sa invaliditetom je funkcionisao u 15 opština (Dragaš, Kosovo Polje, Gnjilan, Glogovac/Gnjilane, Junik, Klina, Lipljan, Južna Mitrovica, Obilić, Peć Orahovac, Obilić, Štimlje, Suva Reka i Vitina), dok u 17 opština (Dečan, Elez Han, Istok, Kacanik, Mamuša, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Podujevo, Priština, Prizren, Ranilg, Štrpce, Srbica, Vučitrn, Zvečan, i Kamenica) nije osnovano.

Što se tiče besplatne pravne pomoći za građane Republike Kosovo, od 6 opština, samo 4 opštine (Prizren, Priština, Gnjilane, Đakovica) su funkcionisale regionalne kancelarije za besplatnu pravnu pomoć, a 1 opština (Peć) je nije funkcionisala, opština Uroševac uopšte nije izvestila. Osnovani su u 24 opštine: Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogoc; Đakovica; Elez Han; Istok; Kacanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Podujeve; Prizren; Orahovac; Štimlje; Srbica; Suva Reka; Viti; Vučitrn; Kamenica. Nisu osnovani u 7 opština: Dečane; Mamuša; Peć; Priština; Ranilug; Štrpce i Zvečan. Dok je Južna Mitrovica označena kao „Nije u okviru opštine“ i isključena je iz brojanja.

Broj zahteva za besplatnu pravnu pomoć u 19 opština (Uroševac, Kosovo Polje, Gnjilane, Glogovac, Istok, Junik, Klina, Lipljan, Parteš, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Srbica, Vitina, Kamenica, Suva Reka) bilo je 2.009 zahteva; u 13 opština (Dragaš, Elez Han, Kačanik, Mamuša, Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Ranilug, Štrpce, Dečane, Zvečan) nije podnet nijedan zahtev tokom izveštajnog perioda.

3.4 Zaštita zajednica

U 23 opštine u kojima postoji RAE zajednica, lokalni operativni komitet je formiran u 18 opština: Dečani, Fushë Kosovë, Istok, Klina, Lipljan, Mamuša, Novo Brdo, Obilić, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica; u preostalih pet opština — Uroševac, Gnjilane, Južna Mitrovica, Severna Mitrovica i Skenderaj — taj komitet još nije formiran.

9 Opštine u kojima nema RAE zajednice su Dragaš, Glogovac, Han i Elezit, Junik, Kačanik, Parteš, Ranilug, Štrpce i Zvečan.

3.5 Prava, sloboda i bezbednost

Jedan od izazova izveštaja Evropsog saveta o Kosovu je izrada Lokalnog akcionog plana za reintegraciju, za koji je urađen plan u 30 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Južna Mitrovica; Lipjan; Novo Brdo; Obilić, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica.

U 27 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Obilić; Peć; Podujevo; Priština; Prizren; Orahovac, Ranilug, Štimlje, Srbica, Suva Reka, Vučitrn.) formirana je opštinska komisija za reintegrisanje OKR, dok u 5 opština (Istok; Novo Brdo, Parteš, Štrpce, Zvečan) nije formirana ta komisija.

3.6 Upravljanje granice i migracija

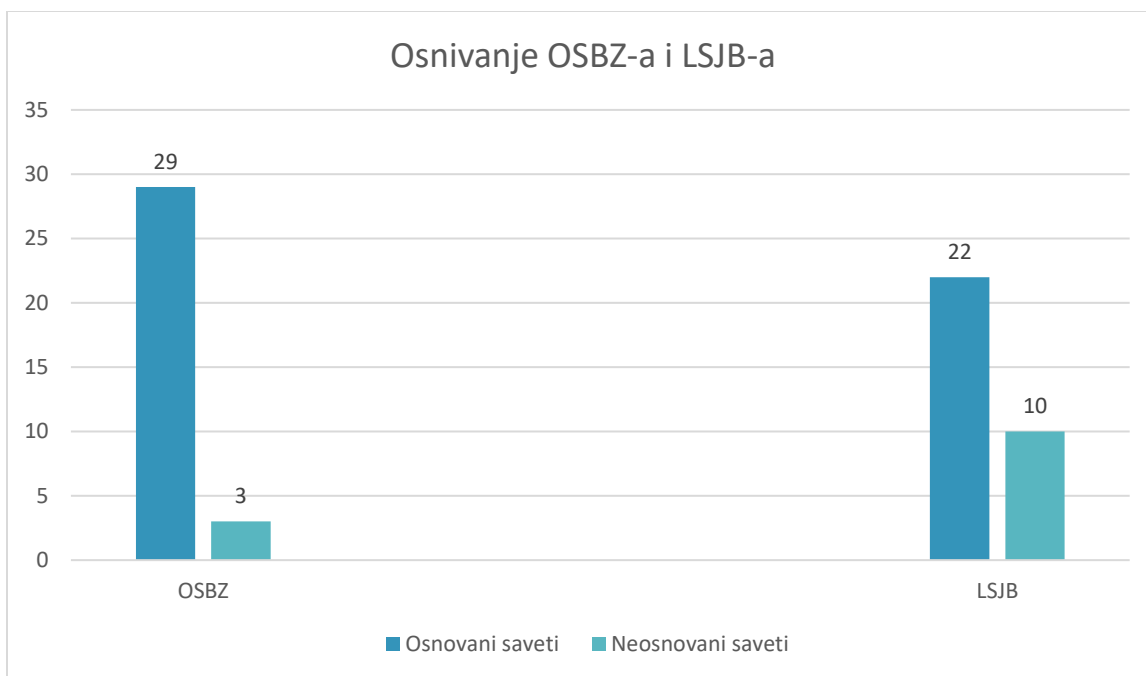
U ovom periodu nastavljeno je pružanje mogućnosti povratka raseljenim licima i podrška sa lokalnog nivoa. U 17 opština (Dragaš; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mamuša; Obilić; Peć; Orahovac; Ranilug; Štimlje; Srbica; Vitina; Kamenica.) broj raseljenih lica je 388; dok u 15 opština (Dečane; Kosovo Polje; Junik; Elez Han; Mališevo; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Parteš; Podujevo; Priština; Prizren; Štrpce; Suva Reka; Vučitrn; Zvečan.) nije izvešteno za nijedan slučaj.

Što se tiče zahteva za pomoć iz fonda za reintegraciju u 20 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Južna Mitrovica; Obilić; Peć; Podujevo; Priština; Prizren; Orahovac broj podnošenih zahteva je 236, dok 12 opština (Junik; Elez Han; Mališevo; Mamuša; Novo Brdo; Parteš; Ranilug; Štimlje; Srbica; Suva Reka; Vitina; Zvečan.) nije podnelo nijednu prijavu.

Broj aplikacija za razvoj poslovanja od repatriranih lica iz 7 opština (Dragaš, Kosovo Polje, Glogovac (Glogovac), Podujevo, Priština, Kamenica, Obilić) bilo je ukupno je 106 aplikacija.

OSBZ su osnovani u 29 opština, dok u 3 opštine (Mamuša; Ranilug; Zvečan) nisu osnovani, od kojih je 25 opština održalo ukupno 117 sastanaka. Opštinski saveti za bezbednost u zajednici su osnovani u 22 opštini, dok u 10 opština (Dragaš; Elez Han; Istok; Mamuša; Novo Brdo; Orahovac; Ranilug; Štrpce; Srbica; Zvečan) nisu formirani LSJB. Od toga, 19 opština (Dečane; Đakovica; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Obilić; Parteš; Podujevo; Prizren; Štimlje; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Kamenica) održano je ukupno 111 sastanaka LSJB-a i u 13 opština nije održan nijedan sastanak.

Što se tiče Akcionih timova za bezbednost (ATB), 12 opština je održalo ukupno 37 sastanaka, dok je u 20 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Klina; Mamuše; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Priština; Prizren, Orahovac, Ranilug, Štrpce, Srbica, Zvečan, Kamenica nije održan nijedan sastanak.

Grafikoni 6: Osnivanje OSBZ-a i LSJB-a

Seoski saveti su osnovani u 24 opštine (Dečane; Dragaš; Junik; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Klina; Lipljan; Mališevo; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Parteš; Peć; Podujevo; Priština, Prizren; Orahovac, Štimlje, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica.) dok u 8 opština (Kosovo Polje; Gnjilane; Kačanik; Mamuša; Ranilug; Štrpce; Srbica; Zvečan.) nisu uspostavljeni. Od toga, 17 opština (Dečane; Dragaš; Junik; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Klina; Lipljan; Mališevo; Obilić; Parteš; Peć; Prizren; Orahovac; Suva Reka; Vitina; Kamenica) održalo je ukupno 938 sastanaka saveta.

3.7 OBRAZOVANJE I KULTURA

Razvoj obrazovnog sistema i izgradnja kapaciteta u sveobuhvatnom obrazovanju nastavljani su u 25 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Lipljan; Mališevo; Južna Mitrovica; Novo Brdo, Obilić, Parteš, Podujevo, Priština; Prizren, Orahovac, Štimlje, Srbica; Suva Reka; Zvečan i Kamenica) organizovane su 222 obuke za nastavnike. U preostalim 7 opština (Mamuša; Ranilug; Štrpce; Vitina; Vučitrn, Klina, Peć) nije bilo obuka.

U 28 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Južna Mitrovica; Obilić; Parteš; Podujevo; priština, Prizren, Orahovac; Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Vitina, Vučitrn i Kamenica broj vrtića je 169. Dok u 3 opštine (Mamuša, Novo Brdo, i Zvečan) nemaju obdaništa, a opština Peć nije dostavila podatke.

Što se tiče povećanja nivoa učešća dece u predškolskim ustanovama, u 26 opština broj dece uzrasta od 0 do 5 godina koja pohađaju predškolsko obrazovanje i brigu je 9.821 dete, 4 opštine (Mamuša, Novo Brdo, Peć, Zvečan) nisu dostavile podatke.

Broj dece sa posebnim potrebama koja su uključena u obdaništa u 22 opštine (Dečan; Kosovo Polje; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Južna Mitrovica; Obilić; Podujevo; Priština; Orahovac; Štimlje, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamneica je 165;

Broj slučajeva napuštanja škole iz zajednice Roma, Aškalija i Egipćana u 9 opština (Dečane; Kosovo Polje; Đakovica; Istok; Klina; Obilić; Podujevo; Priština; Štimlje) je ukupno 66 slučajeva.

U cilju podizanja svesti o potrebi obrazovanja dece Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice, 11 opština (Dečan, Dragaš, Kosovo Polje, Gnjilane, Glogovac, Mališevo, Južna Mitrovica, Obilić, Priština, Štimlje, Suva Reka) razvilo je: obuke, projekte i kampanje za podizanje svesti sa roditeljima o važnosti potrebe za obrazovanjem dece ove zajednice, dok u 22 opštine nije organizovana nijedna obuka.

Akcionni plan za sprečavanje napuštanja i neregistracije školovanja za nevećinske zajednice (Romi i Aškalije) izrađen je samo u 11 opština (Dečane; Kosovo Polje; Đakovica; Istok; Lipljan; Mališevo; Obilić; Priština; Štimlje, Štrpce i Suva Reka).

U 24 opštine (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Gjilan, Glogovac ; Đakovica; Elez Han, Istok; Kačanik, Klina, Lipjan; Mališevo; Južna Mitrovica, Obilić, Podujevo, Priština, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina i Kamenica), formirani su timovi za sprečavanje napuštanja školovanja za učenike;

3.8 Životna sredina

Opštine ostaju posvećene očuvanju i zaštiti životne sredine i sistema upravljanja otpadom. U cilju sprovođenja Zakona o zaštiti životne sredine, 28 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Obilić, Parteš, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka Vitina, Vučitrn i Kamenica, izrađen je pan o upravljanju sa otpadom i u četiri opštine Novo brdo, peć, Ranilug i Zvačan ovaj plan nije izrađen.

U cilju promocije i zaštite životne sredine održane su 152 kampanje u 21 opštini, dok u 11 opština (Klina; Mamuša; Novo Brdo; Parteš; Peć; Podujevo; Orahovac; Ranilug; Štrpce; Srbica; Zvečan.) nije bilo kampanja.

Opština Obilić je preduzela niz mera u koordinaciji sa KEK-om i nadležnim organima kako bi se obezbedila bezbednost stanovnika u području oko jezera sa deponijom pepela uglja i deponije Miraš. Glavne akcije uključuju: pravne mere, blagovremena obaveštenja i opasnosti.

Izrada akcionog plana za kvalitet vazduha ostaje značajan izazov za opštine, gde su samo 8 opština (Kosovo Polje; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Kačanik; Obilić; Priština) izradili ovaj plan.

Broj divljih deponija u 29 opština (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Elez Han; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Parteš; Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica Suva Reka, Vučitrn Kamenica, Obilić Peć i Zvečan je ukupno 626 deponija. Tri opštine — Junik, Mališevo i Vitina — nemaju prijavljene ilegalne deponije.

Zaštita potrošača i javnog zdravlja

U oblasti zdravlja majke i deteta, 25 opština je organizovalo kampanje podizanja svesti, dok u 7 opština (Elez Han; Istok; Mamuša; Novo Brdo; Parteš; Štrpce; Srbica) nije bilo kampanje.

U periodu januar-decembar 2025. godine održano je 284 obuke u 24 opštine, dok u 8 opština (Elez Han, Istok, Mamuša, Novo Brdo, Ranilug, Štrpce, Srbica, Zvečan) nije održana nijedna obuka.

Iz izveštaja opština u 31 opštini (Dečane; Dragaš; Kosovo Polje; Junik; Gnjilane; Glogovac; Đakovica; Istok; Kačanik; Klina; Lipljan; Mališevo; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Podujevo; Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Srbica; Suva Reka; Vitina; Vučitrn; Zvečan i Kamenica) zdravstveni objekti su pristupni za osobe sa invaliditetom, i u opštini Elez Han su delimično pristupni.

PREPORUKE

Na osnovu podataka izvučenih iz pojedinačnih opštinskih izveštaja u ovom izveštaju, MALIS preporučuje:

- izraditi Strategiju za komunikaciju i odnose sa javnošću u opštinama: Dragaš, Kosovo Polje, Glogovac, Đakovica, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Peć, Priština, Ranilug, Štrpce, Vitina i Zvečan, Vučitrn, Kamenica.
- Pripremiti Plan za zaštitu kulturne baštine u opštinama: Dragash, Ferizaj, Fushë Kosovë, Gjilan, Glogovac, Hani i Elezit, Klina, Lipjan, Mamuša, Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Parteš, Podujevo, Priština, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Skenderaj, Suva Reka, Viti, Vučitrn, Zvečan, Kamenica.
- osnivati Odbor za unutrašnju reviziju u opštinama: Elez Han, Istok, Mamuša, Novo Brdo, Parteš i Zvečan.
- izraditi Plan progrema za poljoprivredu i ruralni razvoj u opštinama: Dečan; kosovo Polje; Gnjilane; Kačanik, Klina; Lipljan; Mamuša; Južna Mitrovica; Novo Brdo; Obilić; Peć; Priština; Ranilug; Štrpce; Srbica; Suva Reka; Vitna; Vučitrn; Zvečan; Kamenica.
- izraditi Plan upravljanja sa ruralnim zemljištem u opštinama: Dečane, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Prizren, Orahovac, Šrpce, Srbica, suva Reka, Vučitrn, Zvečan i Kamenica.)
- izraditi Plan energetske efikasnosti u opštinama: Kosovo Polje, Kačanik, Klina, Lipljan, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Peć, Podujevo, Priština, Ranilug, Srbica, Vučitrn, Zvečan i Kamenica
- izraditi Strategiju i Akcioni plan protiv nasilja u opštinama: Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Ranilug, Štrpce, Vučitrn i Zvečan.
- izraditi Trogodišnji plan socijalnog stanovanja u opštinama: Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Elez Han, Mamuša, Novo Brdo, Parteš, Peć, Priština, Ranilug, Štrpce, Vitina, Vučitrn, Zvečan i Kamenica.
- imenovati službenika koji će izveštavati o Lokalnom planu za integritet u opštinama: Kosovo Polje, Kačanik, Mamuš, Ranilug i Zvečan
- imenovati nadležnog službenika za zaštitu deteta u opštinama: Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Priština, Prizren, Štrpce, Vitina i Zvečan.
- ponuda zabrinjavanja za decu bez starateljskog zbrinjavanja u opštinama: Dragaš, Mamuša, Parteš, Ranilug, Štrpce, Vitina i Zvečan.
- osnivanje Opštinskog saveta ili mhanizama za zaštitu žrtava od nasilja u porodici na rodnoj osnovi u opštinama: Uroševac, Južna Mitrovic, Parteš, Zvečan i Kamenica.
- funkcionalizacija konsultativnih odbora za osobe sa invaliditetom u opštinama: Dečan, Elez Han, Istok, Kačanik, Mamuša, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Parteš, Podujevo, Priština, Prizren, Ranilug, Štrpce, Srbica, Vučitrn, Zvečan i Kamenica.
- osnivanje Akcionog tima za bezbednost i (ATB) u opštinama: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Klina, Mamuša, Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Novo Brdo, Priština, Ranilug, Štrpce, Srbica i Zvečan

- osnivanje Seoskih veća u opštinama: Kosovo Polje; Gnjilane; Kačanik; Mamuša; Ranilug; Štrpce; Srbica; Zvečan.
- organizovanje kampanji svesti u oblasti majke i deteta u opštinama: Elez Han, Istok, Mamuša, Novo Brdo, Ranilug, Štrpce, Srbica i Zvečan.
- osnivanje Lokalnih saveta za javnu bezbednost LSJB u opštinama: Dragaš; Elez Han; Istok; Mamuša, Novo Brdo; Orahovac; Ranilug; Štrpce; Srbica; Zvečan.
- ponuda/obezbeđivanje smeštaja za stare u opštinama: Dragash; Gjilan; Kačanik; Malishevë; Mamushë; Obiliq; Partesh; Prizren; Rahovec; Ranillug; Shtërpçë; Zvečan.
- osnivanje Lokalnog odbora za sprovođenje Strategije za Zajednicu Roma, Aškalije i Egipćana u opštinama: Uroševač, Gnjilane, Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Srbica.